

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
T Ü R K T A R İ H K U R U M U

BELGELER

Cilt : XIII

Sayı : 17

1988

2. baskı

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ-ANKARA

1993

Sahibi : TÜRK TARİH KURUMU

**Birinci baskı : 1988
İkinci baskı : 1993**

NADİR BİR KAÇ OSMANLI SİKKESİ

CÜNEYT ÖLÇER

Osmanlı Meskûkâtı; eski islâm ve Selçuk ananelerine uyularak muhtelif şehirlerde darb edilmiştir. Fakat islam paralarındaki şehir adlarına ilâve edilen "Darb Tarihi" usulüne maalesef Osmanlı paralarında, birkaç istisna ile, riayet edilmemiş ve bilhassa akçelerde sadece Osmanlı padişahlarının tahta culus yılları belirtilmiştir. Ve muhtelif yıllarda aynı padişaha ait meskukatta culus yılı muhafaza edilerek, tertip ve noktalamalarda farklı kalıplar ve tarzlar kullanılmıştır.

Bilfarz Kanunî Sultan Süleymanın Selanik civarındaki ufak Sidre Kapısı (Sidre-Kaisi) de darb ettirdiği 926 H. tarihli akçelerinden 22 muhtelif çeşidi elimize geçmiştir.

Bu şekil incelemelerini ileriye bırakarak, bu makalede sadece muhtelif padişahlar devirlerinde, akçe darb ettirildiği bilinmeyen ve bu güne kadar neşredilmemiş şehirlere ait meskûkâttan bir kısmını derc etmekle yetineceğim.

- 1) Mehmed b. Bayezid (1 inci Mehmed)
Cinsi	: Gümüş akçe
Mahalli	: Karahisar
Tarihi	: 816
Yazı yüzü	: Duru be Karahisar / Hallede) 816 (Mülkehu / Zeyd Ömre
Tuğra yüzü	: Sultan bin / Sultan Mehmed / Bayezid Han
Kutur	11,5 mm. Vezin 1 099 mgr.

Bu akçenin en büyük önemi Halil Ethem Bey'in "Meskukatı Osmaniye'sinde zikr ettiği 211 No. lu Murad II ye ait Karahisar da darb edilen mangırın, mahalli hakkındaki beyan ettiği malûmatı doğrulamasıdır. Mezkûr notta H. Ethem, Karahisarın ilk Osmanlı hükümdarı Osman Beyin kendi adına ilk hutbeyi okuttuğu Eskişehir civarındaki Karacahisar (Karahisar) olmasının muhtemel olduğundan bahs etmektedir. Bu mangırdan takriben on sene evvel basılmış olan (1) No. lu akçe, 816 H. tarihinde Afyon Karahisar'ın Germiyan oğullarında ve Şebin Karahisar'ın da Akkoyunlularda olması hasebiyle yukarıdaki tahmini doğrulamakta ve Karahisar namındaki yerin ilk Osmanlı hutbesinin okunduğu Karacahisar olması ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

- 2) Murad B. Mehmet (II. Murad)
Cinsi	: Gümüş akçe
Mahalli	: İnegöl
Tarihi	: 825
Yazı yüzü	: Hallede / Mülkehu / Duru be İnegöl

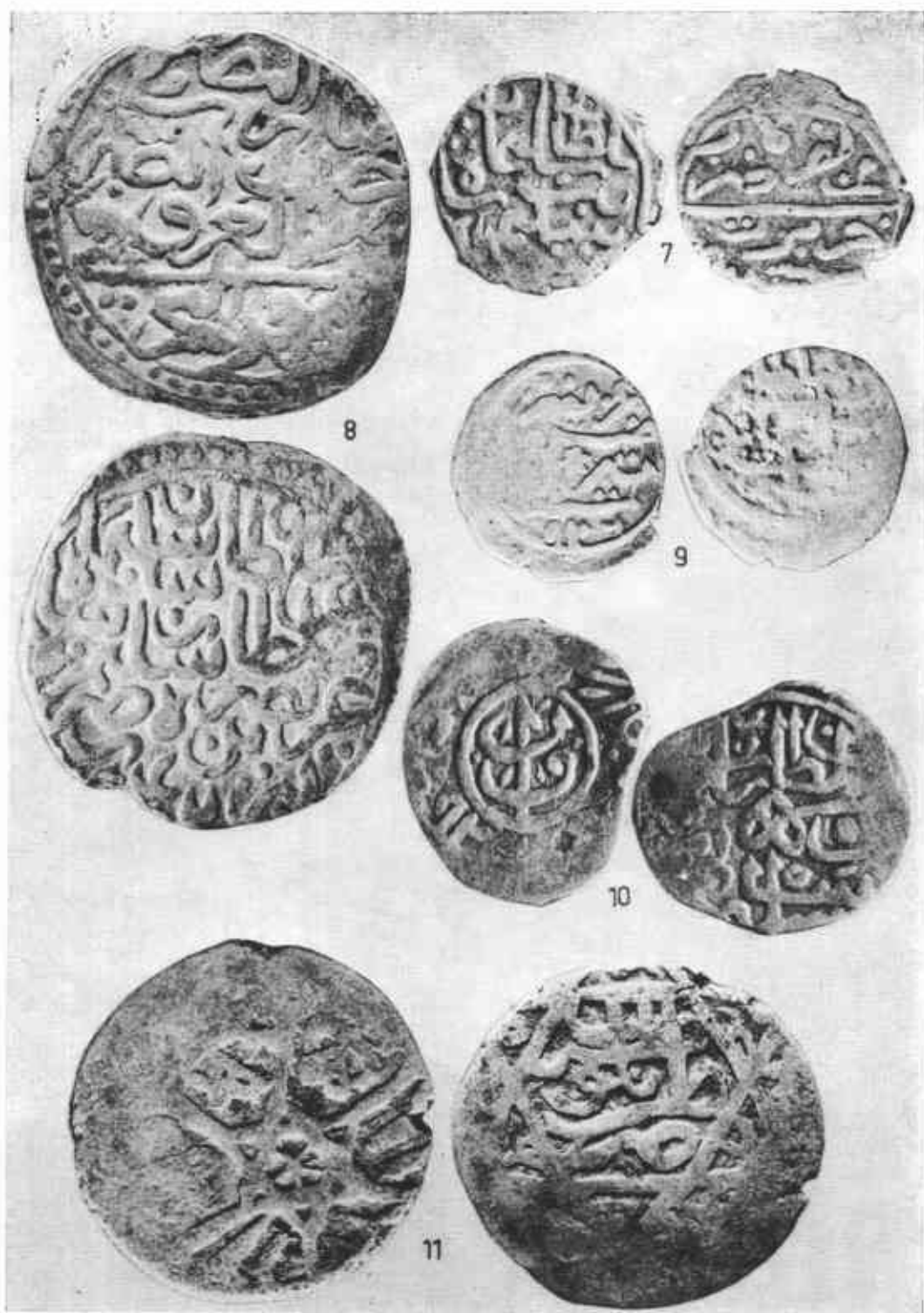
- Tuğra yüzü : Murad B. Mehmed 825 (Tuğra şeklinde)
Kutur 13 mm. Vezin 1 105 mgr.
- 3) Murad B. Mehmet
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : İnegöl
Tarihi : 825
Yazı yüzü : Hallede / Mülkehu / duru be İnegöl
Tuğra yüzü : Murad B. Mehmet 825 (tuğra şeklinde)
Kutur 14 mm. Vezin 1140 mgr.
- 4) Süleyman B. Selim
Cinsi : Gümüş Dirhem
Mahalli : Amid
Tarihi : 926
Yazı yüzü : Merkezde keşide içinde AMİD, altta duru be 926, üstte güç okunur vaziyette Azze Nasara
Tuğra yüzü : Sultan kelimesi okunuyor
Kutur 20 mm. Vezin 4 543 mgr.
- 5) Süleyman b. Selim
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Ardanuc
Tarihi : 926
Yazı yüzü : Azze Nasara / Duru be / Ardanuc / sene / 926
Tuğra yüzü : Sultan / Süleyman / b. Selim / Han
Kutur 12 mm. Vezin 614 mgr.
- 6) Süleyman b. Selim
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Ankara
Tarihi : 926
Yazı yüzü : Azze Nasara Duru be Ankara sene 926
Tuğra yüzü : Sultan Süleyman Şah b. Selim Şah
Kutur 12 mm. Vezin 668 mgr.
- 6a) Süleyman b. Selim
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Ankara
Tarihi : 926
Yazı yüzü : İbare (6) No. lu akçenin aynı, istif değişik
Tuğra yüzü : İbare (6) No. lu akçenin aynı, istif değişik
Kutur 13 mm. Vezin 729 mgr.
- 7) Süleyman b. Selim
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Harburt (Bu günkü Harput)
Tarihi : 926
Yazı yüzü : Azze Nasara duru be / Harburt sene (926)
Tuğra yüzü : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Kutur 12 mm. Vezin 594 mgr.

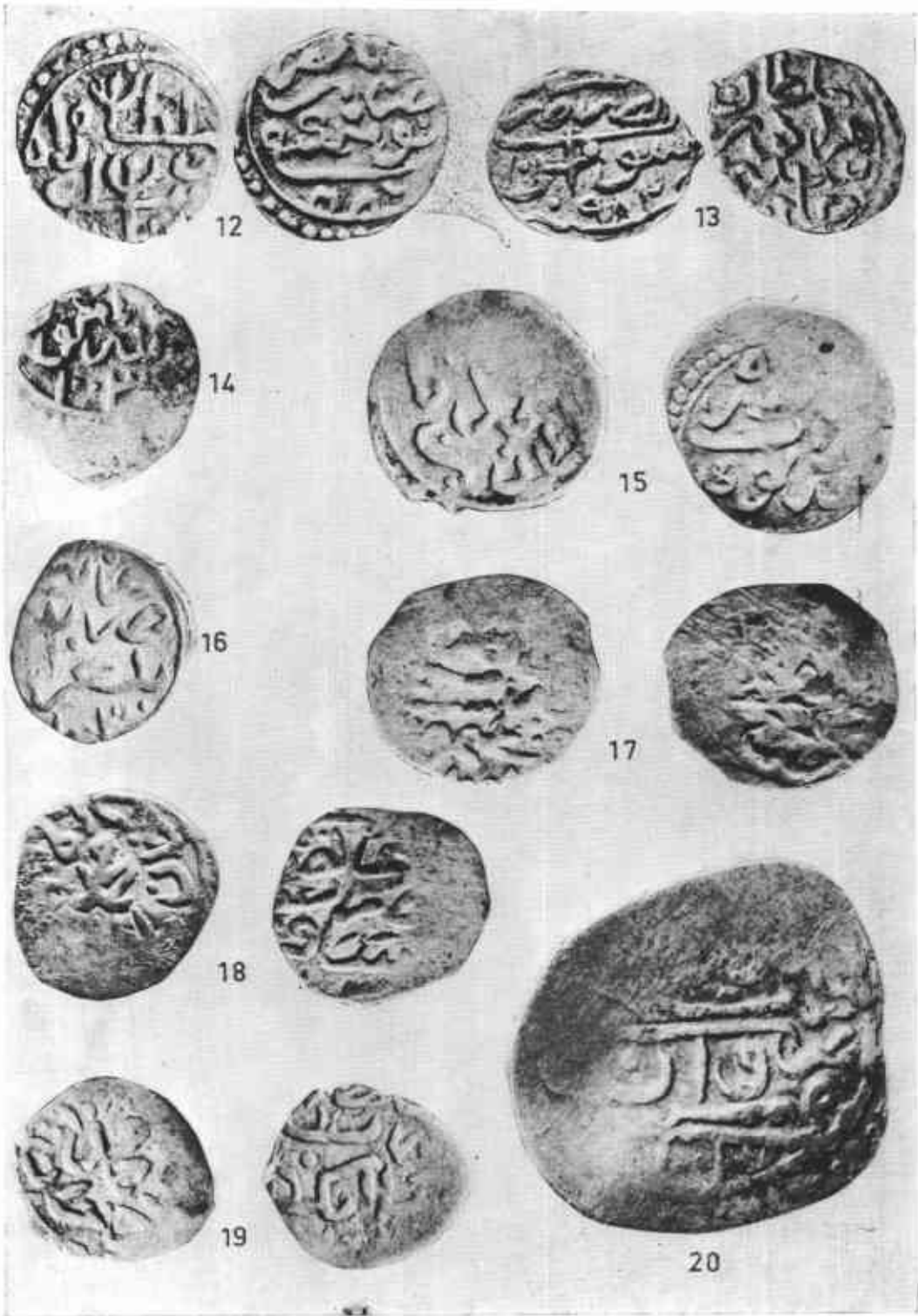
- 8) Süleyman b. Selim
 Cinsi : Gümüş dirhem
 Mahalli : Tebriz
 Tarihi : 942
 Yazı yüzü : Darbün nadri sahibül izzı vennasrı filbehri velbahri
 Tuğra yüzü : Sultan Süleyman Şah b. Sultan Selim Şah Azze Nasara Duru
 be Tebriz 942
 Kutur 20 mm. Vezin 4 442 mgr.
- 9) Süleyman b. Selim
 Cinsi : Gümüş akçe
 Mahalli : Tire
 Tarihi : 926
 Yazı yüzü : Azze Nasara / Duru be / Tire / sene / 926
 Tuğra yüzü : Sultan Süleyman Şah b. Selim Şah
 Kutur 12 mm. Vezin 545 mgr.
- 10) Süleyman b. Selim
 Cinsi : Gümüş akçe
 Mahalli : Van
 Tarihi : 926
 Yazı yüzü : Ortada keşide içinde "Van" çevrede Azze Nasara Duru be 926
 Tuğra yüzü : Sultan Süleyman Şah - ortada nakışlı çizgi - b. Şah Selim Han
 Kutur 14 mm. Vezin 1 004 mgr.
- 11) Murad b. Selim
 Cinsi : Gümüş Dirhem
 Mahalli : Trablus
 Tarihi : 982
 Yazı yüzü : Merkezde altı köşeli keşide içinde Duru be Trablus ve 9 8 2
 Tuğra yüzü : Okunmuyor
 Kutur 18 mm. Vezin 3 272 mgr.
- 12) Murad b. Selim
 Cinsi : Gümüş akçe
 Mahalli : Tunus
 Tarihi : 986
 Yazı yüzü : Azze Nasara / Duru be / Tunus / fi / 986
 Tuğra yüzü : Sultan Murad b. Selim Han
 Kutur 11 mm. Vezin 579 mgr.
- 13) Murad b. Selim
 Cinsi : Gümüş akçe
 Mahalli : Sivas
 Tarihi : 982
 Yazı yüzü : Azze / Nasara Duru / be / Sivas / 982 / sene
 Tuğra yüzü : Sultan / Murad b. / Selim / Han
 Kutur 10,5 mm. Vezin 363 mgr.
- 14) Mehmed b. Murad
 Cinsi : Gümüş akçe

- Mahalli : İnegöl
Tarihi : 1003
Yazı yüzü : (Azze Nasara Duru be) İnegöl 1003
Tuğra yüzü : (Sultan) Mehmed b. Murad (han)
Kutur 10 mm. Vezin 202 mgr.
15) Mehmed b. Murad
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Banaluka (*)
Tarihi : (1003)
Yazı yüzü : (Azze) Nasara / Duru be / Banaluka / (1003)
Tuğra yüzü : Sultan Mehmed b. Mur(ad)
Kutur 12 mm. Vezin 372 mgr.
16) Mehmed b. Murad
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Belgrad
Tarihi : 1003
Yazı yüzü : Azze Nasara / Duru be / Belgrad / 1003
Tuğra yüzü : Sultan Mehmed b. (Murad) han
Kutur 10 mm. Vezin 267 mgr.
17) Mehmed b. Murad
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Kastamonu
Tarihi : 1003
Yazı yüzü : (Azze) Nasara / Duru be / Kastamonu / (1003)
Tuğra yüzü : (Sultan) Mehmed b. Murad (han)
Kutur 11 mm. Vezin 320 mgr.
18) Mehmed b. Murad
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Sakız
Tarihi : 1003
Yazı yüzü : Azze Nasara / Duru be / Sak(ız) / (100) 3
Tuğra yüzü : Sultan Mehmed b. Murad han
Kutur 11 mm. Vezin 337 mgr.
19) Mehmed b. Murad
Cinsi : Gümüş akçe
Mahalli : Selânik
Tarihi : 1003
Yazı yüzü : (Azze Nasara) / Duru be / Selânik / (1003)
Tuğra yüzü : (Sultan) Mehmed b. Murad Han
Kutur 11 mm. Vezin 234 mgr.
20) Mehmed b. Murad
Cinsi : Gümüş Dirhem
Mahalli : Van
Tarihi : 1003
Yazı yüzü : Hallede Mülkehu / Duru be / Van / fi / sene / 1003
Tuğra yüzü : Okunamıyor.
Kutur 21 mm. Vezin 1 465 mgr.

(*) Yugoslavyada, Tamşvar'ın 30 km. cenubunda bir kasaba.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879